

Patiëntveiligheid, ook een zaak
voor de arbeidshygiënist.

Dirk Paardekooper,
AH / HVK

Opbouw

- **Voorstellen**
- **Onderzoek ongevallen + med fouten**
- **Literatuuronderzoek**
- **Weerstand ziekenhuizen**
- **Eigen mening**
- **Conclusies**

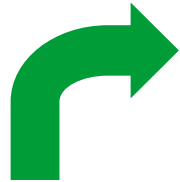

VOORSTELLEN

- **Ervaren in gezondheids- en welzijnszorg**
- **In '00 onderzoek in ziekenhuis ongevallen / PV**
- **PV = mate waarin organisatie in gezondheids- en welzijnszorg kan voorkómen dat onbedoelde menselijke fouten gezondheidsschade veroorzaken bij patiënten/cliënten in behandeling.**
- **In '01 artikel PV ziekenhuizen enorm maatschappelijk probleem, plan ongevalsonderzoek en betere interne org.**
- **Geen projecten via verzekeraars, ziekenhuizen, Inspectie, CBO enz.**
- **Wel interesse van VKen, AH's, MAO, Onderzoeksraad voor Veiligheid enz.**

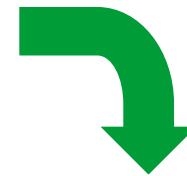
ONDERZOEK ONGEVALLLEN EN MED. FOUTEN

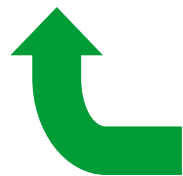
Menselijke fouten

Minder

**Organisatie
werkplek, gedrag
Onderzoek VK**

**Bedrijfsongevallen
en med. fouten**

**Gezondheidsschade
med. professionals en patiënten**

**VK 75 jaar ongevalsonderzoek in oa luchtvaart,
voedingsm.industrie en chemie**

Is beproefde methode bruikbaar voor PV?

ONDERZOEK

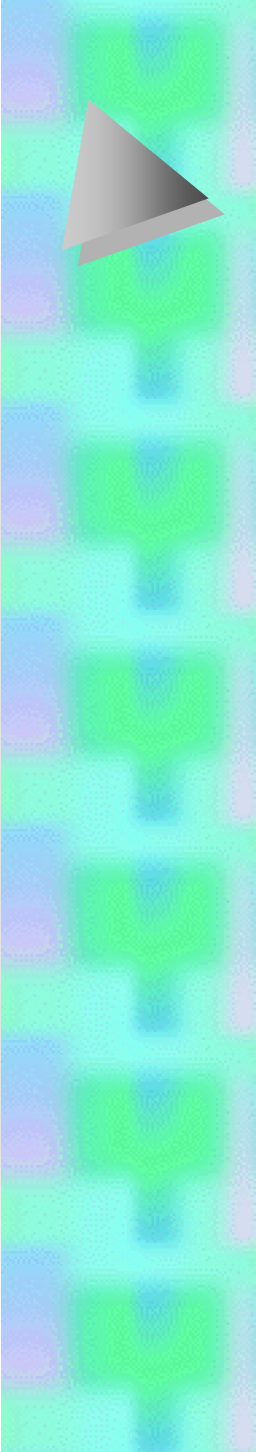
- **Aantal ziekenhuizen arboteam met BA, AH, HVK en A&O**
- **Onderzoek alleen, beter arboteam want**
 - zwaarwegend onderwerp en
 - vaardigheden uit meer disciplines nodig
- **Onderzoek 5 ongevallen**
 - aantallen en soorten ongevallen; alle disciplines
 - werkplekbezoeken, interviews en analyse org.; VK + AH
 - interne organisatie bekijken; A&O + andere disc
 - arbomanagementsysteem compleet; alle disciplines

Aantallen ongevallen

ONDERZOEK

Zknhs, 2000 medewerkers	Bedrijfsongevallen / jr	Medische fout, gezondheidsschade medewerker / jr	Medische fout, gezondheidsschade patiënt / jr
Branchecijfers	-	-	150 – 650 doden
Meldingen ziekenhuis	182, <9 verzuim	120 prikincidenten, <9 verzuim	-
Dit onderzoek	3	1,5 prikincident en tilongeval	0,5 tilongeval
Prioriteit	?	?	Hoog

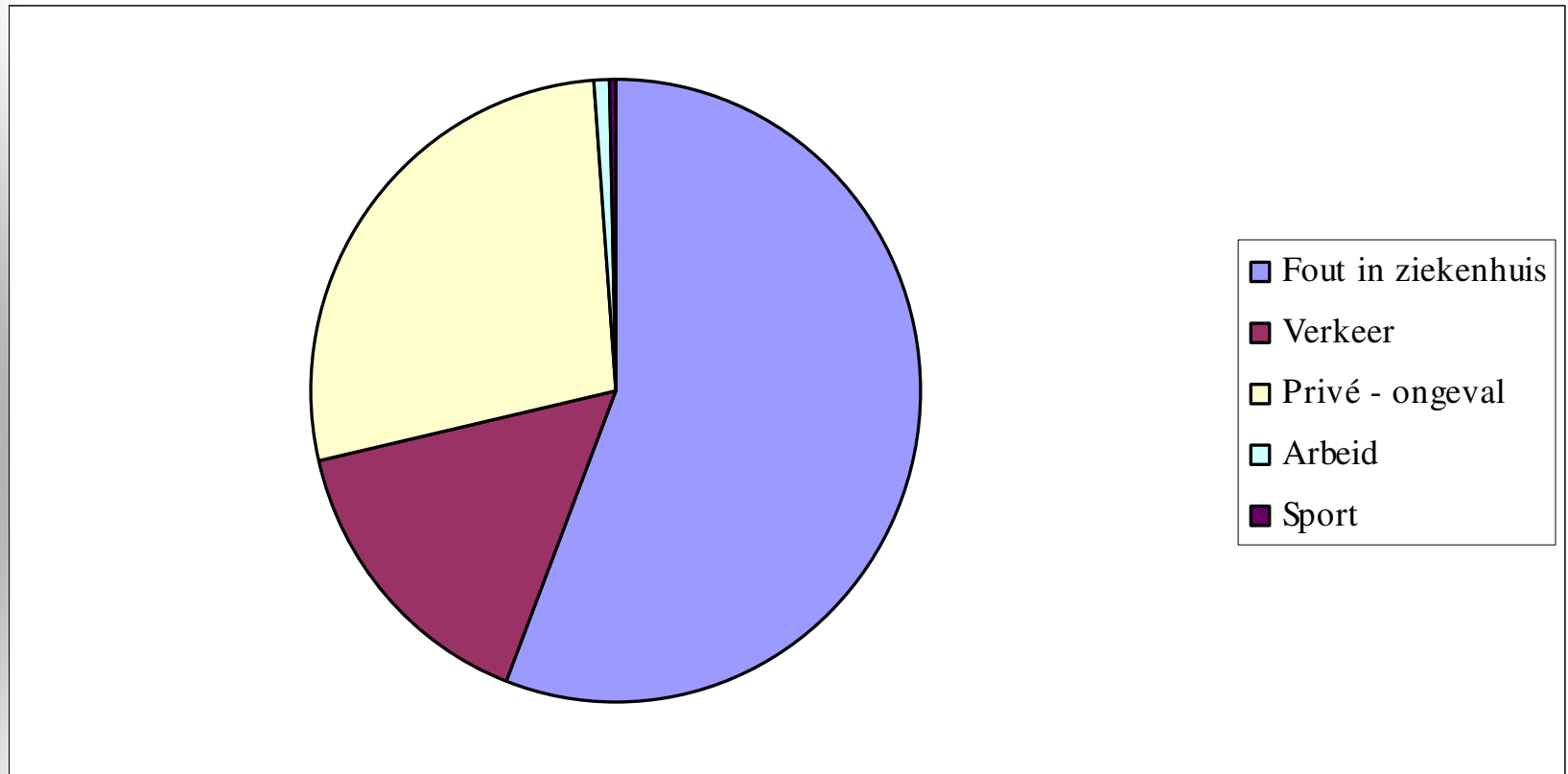

Analyse + organisatie

ONDERZOEK

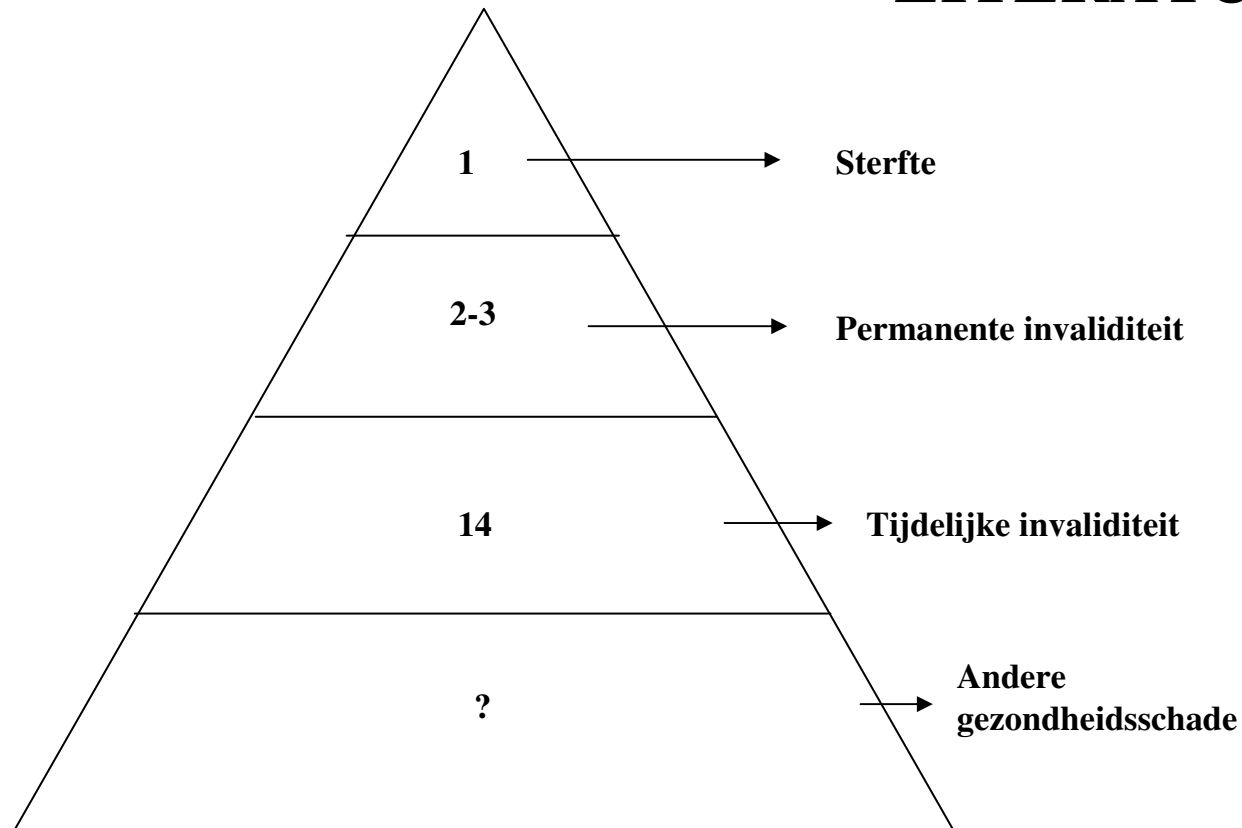
- **Analyse leverde 87 oorzaken, vooral**
 - communicatie en
 - opleiding
- **In interne organisatie ziekenhuis**
 - vraagt ingewikkelde structuur extra communicatie
 - is opleiding belangrijk om vakmanschap te coördineren
- **Verband tussen oorzaken en interne organisatie onduidelijk**
- **Preventie menselijke fouten vraagt in dit ziekenhuis extra aandacht voor communicatie en opleiding**

LITERATUURONDERZOEK

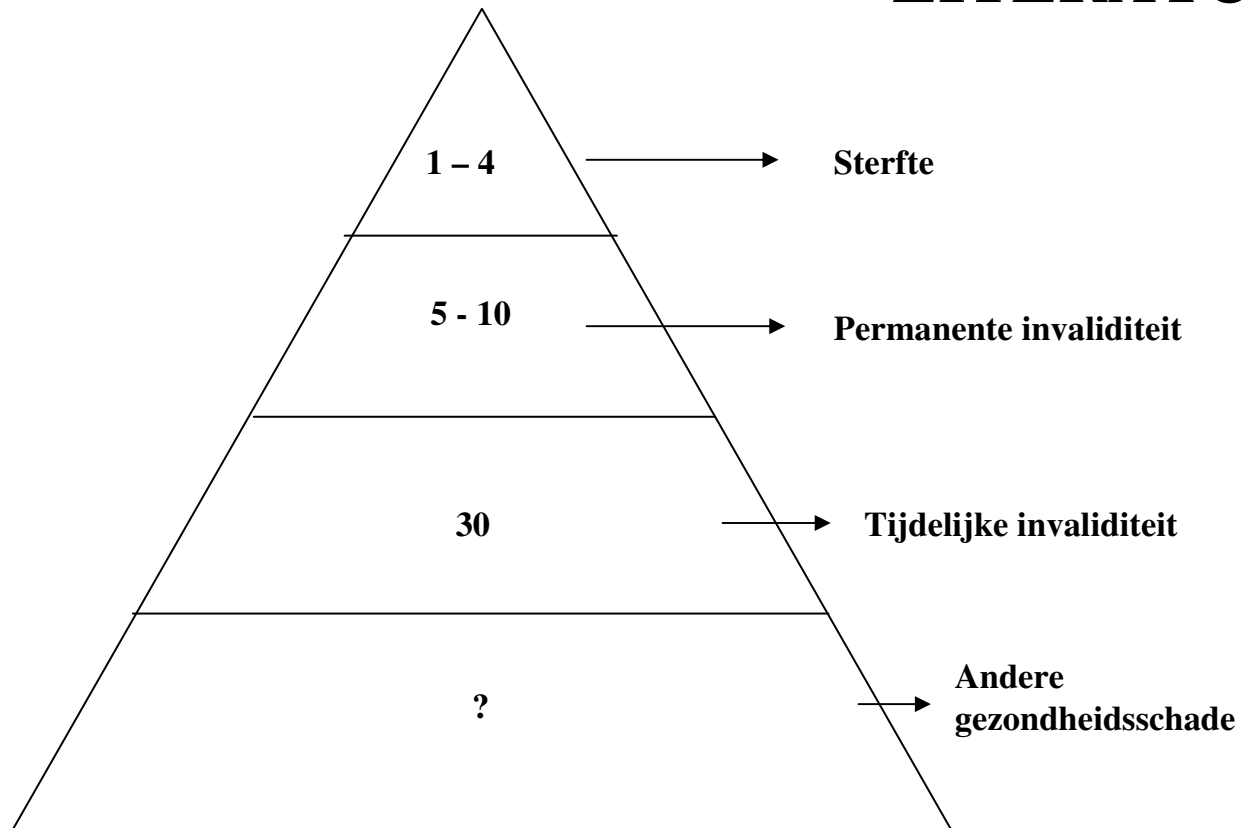
Doodsoorzaak per ongevals categorie

LITERATUUR

Gevolgen van medische fouten volgens internationale onderzoeken bij opnames in Nederlandse ziekenhuizen in een heel leven in een groep van vijftig mensen.

LITERATUUR

Idem per specialist per tien jaar

LITERATUUR

- **Eed van Hippocrates:**
- **“Ten eerste, breng de patiënt geen schade toe...”**
- **Onbespreekbare medische fouten
→ onzekerheid, fouten en uiteindelijk
burnout en WAO door
posttraumatische stress.**

Ook elders

LITERATUUR

- **Werkwijze vervangend huisartsen** —————→
4 doden per dag in Ned.
- **Overdrachtsfouten** —————→ **gezondheidsschade**
bij 250.000 Ned. en WAO bij 50.000

Ook elders

LITERATUUR

**Medische fouten ook elders in gezondheids- en
welzijnzorg, nl. bij:**

- **consultatiebureau**
- **huisarts**
- **jeugdzorg**
- **farmaceutisch bedrijf**
- **apotheek**
- **psycholoog / psychiater**
- **verpleeghuisarts**
- **daklozenopvang**
- **enz.**

Deltaplan nodig, ... LITERATUUR

- **1999 “To Err is Human”**: PV ziekenhuizen enorm maatschappelijk probleem, volk zal morren.
- **Meerjarenplan Clinton: Ongevalsonderzoek,**
Aanpassen interne organisatie,
Grote maatschappelijke druk en
Nationale instelling PV.

... vindt Inspectie

LITERATUUR

- **Inspectie Gezondheidszorg en CBO pleiten al jaren voor soortgelijk plan in Nederland**
- **Gezondheidszorg aandacht PV, maar**
 - **niet als branche**
 - **meestal niet systematisch**
 - **niet in openheid**

Weerstand ziekenhuizen... **LITERATUUR**

Voorwaardes PV:

- **Zelfde koers; directie vs. specialisten**
- **Afstand overbruggen tussen specialisten ea prof**
- **Adviezen van niet-medici accepteren**
- **Adviezen over medische fouten aannemen**

...verklaarbaar, dus...

LITERATUUR

Voorbeelden gevoelige onderwerpen elders

**Un.lab advies ventilatie, hygiënisch werken,
betrouwbaarheid onderzoeksresultaten**

**Arbodienst kwaliteitshandboek, arbo secretariaat, schade
door onjuiste adviezen**

**Adviseren moeilijker als onderwerp dichter bij kern
organisatie**

openheid en Deltaplan moeten. **EIGEN MENING**

- **Vb. Verkeersveiligheid, groot probleem**
- **Overheid, auto- en wegenbranche actief,
duizenden mensen tientallen jaren**
- **'61 - '99 - 92% doden / km**
- **27 d / d -> 3 d / d**

Openheid belangrijk.

EIGEN MENING

- **Groot maatschappelijk probleem, nl 11 (zknh) + 4 (verv hsartsn) + ? = > 15 doden/dg**
- **Grote maatschappelijke druk nodig (To Err)**
- **Consument mag openheid verwachten**
- **Openheid houdt PV jarenlang op agenda en randvoorwaarde resultaten (verkeersveiligheid)**

Rol AH.

EIGEN MENING

- **AH als consument**
- **AH als lid van arboteam in gezondheids- en
welzijnszorg**

CONCLUSIES

- **Beproefde methodes ongevals­onderzoek lijken ook voor med fouten bruikbaar, meer onderzoek nodig**
- **Arboteams kunnen met unieke kennis ongevals­onderzoek projecten PV ondersteunen.**

CONCLUSIES

- **Gezondheidsschade door onbedoelde menselijke fouten in ziekenhuizen groot maatschappelijk probleem. Dat geldt waarschijnlijk ook elders in gezondheidszorg.**
- **Aanpak patiëntveiligheid vraagt veel mensjaren en veel budget. Sector veel weerstand. Dus zijn openheid en Deltaplan nodig als randvoorwaarden.**

NVvA-congres 2005

Dirk Paardekooper, 28 april '05.

Bedankt voor je aandacht.

Graag veel vragen.